

Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό-
τόμος 2 (1), 73 – 80
Δημοσιεύτηκε: 15 Ιουλίου 2003

Inquiries in Sport & Physical Education
Volume 2 (1), 73 – 80
Released: July 15, 2003

www.hape.gr/emag.asp

Παράγοντες που Σχετίζονται με την Ικανοποίηση Φοιτητών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού από τις Σπουδές τους

Μαρία Μουσουλή, Σταματία Φλώρου, Χριστίνα Νικητοπούλου & Μάριος Γούδας
ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Η ικανοποίηση που νιώθει ο φοιτητής από τις προσφερόμενες σ' αυτόν υπηρεσίες του πανεπιστημίου που φοιτά, αποτελεί έναν από τους δείκτες αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των πανεπιστημίων. Στην παρούσα εργασία επιχειρήθηκε αξιολόγηση της ικανοποίησης με δύο διαφορετικές έρευνες. Η 1η έρευνα αξιολόγησε την ικανοποίηση των αποφοίτων του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας από τις σπουδές τους. Στην έρευνα συμμετείχαν 59 απόφοιτοι οι οποίοι απάντησαν σε ερωτηματολόγιο το οποίο εξέταζε θέματα σχετικά με την ικανοποίησή τους από διάφορες παραμέτρους των σπουδών τους. Ανάλυση παλινδρόμησης έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την ποιότητα των παρεχόμενων γνώσεων. Στη 2η έρευνα εξετάστηκε η ικανοποίηση τελειόφοιτων φοιτητών-τριών Τ.Ε.Φ.Α.Α. από τις σπουδές τους. Στην έρευνα συμμετείχαν 54 τελειόφοιτοι. Ανάλυση παλινδρόμησης έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από δύο παραμέτρους, την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων αλλά και από την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και της άσκησης. Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι φοιτητές συνδέουν την αξιολόγηση της ποιότητας σπουδών με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων.

Λέξεις κλειδιά: αξιολόγηση σπουδών, ικανοποίηση φοιτητών, ΤΕΦΑΑ.

Evaluation of Physical Education and Sport Sciences Students' Satisfaction with their Studies.

Maria Mousouli, Stamatia Florou, Christina Nikitopoulou & Marios Goudas
Department of Physical Education and Sports Sciences, University of Thessaly, Trikala, Hellas

Abstract

Students' satisfaction is among the indices used to evaluate educational programs because it reflects participants' needs and expectations and the degree to which these are fulfilled. The present paper presents two studies. In the first one, fifty nine graduates were asked about their satisfaction regarding factors pertaining to their studies. Regression analysis revealed that total quality of the program could be predicted only by quality of content and acquired knowledge. The second study assessed satisfaction of senior students. Fifty-four students participated in the study. Regression analysis revealed that total quality of the program could be predicted by quality of content and acquired knowledge and also by participants' confidence toward finding a relevant job. In summary, the results suggest that according to graduate and senior students' perceptions the quality of the program is mostly related to the quality of its content.

Key words: program evaluation, student's satisfaction, PE & Sport Science.

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η πίεση προς τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να αποδείξουν την αποτελεσματικότητά στη διαχείριση των πόρων που απορροφούν από την πολιτεία και από άλλους φορείς. Παράλληλα, υπάρχει μία σταδιακή μείωση των πόρων, γεγονός που αυξάνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των ιδρυμάτων για την προσέλυσή τους. Η παραπάνω ανάγκη έχει προωθήσει σε σημαντικό βαθμό τη διαδικασία αξιολόγησης των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Τα τελευταία χρόνια, για την αξιολόγηση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χρησιμοποιούνται, εκτός από τους αυστηρούς μαθηματικούς δείκτες, μετρήσεις που αφορούν στις στάσεις, στις αντιλήψεις και στην ικανοποίηση των φοιτητών (Hearn, 1985). Η ικανοποίηση των φοιτητών αποτελεί έναν από τους χρησιμοποιούμενους δείκτες αξιολόγησης, γιατί εκφράζει το βαθμό στον οποίο το παρεχόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις προσδοκίες των φοιτητών (Cartwright & Green, 1997).

Έρευνες έχουν δείξει ότι, το ακαδημαϊκό προφίλ των ικανοποιημένων φοιτητών, τόσο από πλευράς επιδόσεων όσο και από πλευράς κινήτρων, ήταν θετικότερο από το αντίστοιχο των λιγότερο ικανοποιημένων φοιτητών (Morstain, 1977). Ακόμη, πολλές έρευνες οι οποίες έχουν εξετάσει την αμφίδρομη σχέση μεταξύ ικανοποίησης των φοιτητών και απόδοσης έχουν δείξει ότι η επίδραση της ικανοποίησης στην απόδοση είναι μεγαλύτερη από την επίδραση της απόδοσης στην ικανοποίηση (Bean & Bradley, 1986. Pike 1991).

Σύμφωνα με τους Aldridge και Rowley (1998) υπάρχουν δύο προσεγγίσεις στη χρήση δεικτών ικανοποίησης των φοιτητών. Η πρώτη, αφορά στην παραδοσιακή αξιολόγηση της ικανοποίησης από συγκεκριμένα μαθήματα ενώ η δεύτερη εστιάζει στην αξιολόγηση της ικανοποίησης από τη συνολική εμπειρία των σπουδών. Πολλοί ερευνητές συμφωνούν ότι η δεύτερη προσέγγιση, προσφέρει μια πιο σφαιρική εικόνα για την αξιολόγηση της ικανοποίησης σε σχέση με την πρώτη. Οι Aldridge και Rowley (1998) αναγνωρίζουν ότι η μάθηση είναι ένα μόνο στοιχείο της συνολικής εμπειρίας που αποκομίζει ο φοιτητής από τις σπουδές του. Ο Hearn (1985), επιχειρηματολογώντας υπέρ της δεύτερης προσέγγισης, θεωρεί ότι η ικανοποίηση είναι μια γενική έννοια η οποία μπορεί να επιμερισθεί σε τρεις διαστάσεις: την ικανοποίηση που απορρέει από την ελκυστικότητα του ιδρύματος, την ικανοποίηση από την οργανωτική αποτελεσματικότητά του ιδρύματος, και τέλος την ικανοποίηση που συνδέεται με την ουσιαστική ενσωμάτωση των φοιτητών στην ακαδημαϊκή ζωή.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα, πέρα από το τι περιλαμβάνει η ικανοποίηση των φοιτητών, είναι η εξέταση των παραγόντων που την επηρεάζουν. Αρκετές έρευνες έχουν εξετάσει παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική ικανοποίηση των φοιτητών. Οι Donald και Denison (1996) έδειξαν ότι η συνολική ικανοποίηση των φοιτητών σχετίζεται με την ποιότητα διδασκαλίας, την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την ποιότητα προετοιμασίας για μεταπτυχιακές σπουδές, τη δυνατότητα εφαρμογής των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο χώρο εργασίας και την ποιότητα της φοιτητικής ζωής. Ο Hearn (1985) ανέφερε ότι δύο κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική ικανοποίηση είναι το αν είναι ενδιαφέροντα τα μαθήματα και ο τρόπος διδασκαλίας (των μαθημάτων). Οι Bean και Bradley (1986) βρήκαν ότι η ένταξη στις δραστηριότητες του ιδρύματος, η ικανοποίηση από το πρόγραμμα σπουδών και η αντιλαμβανόμενη από τους φοιτητές χρησιμότητα των μαθημάτων για την μελλοντική επαγγελματική ζωή είχαν σημαντική θετική σχέση με την συνολική ικανοποίηση. Τα ευρήματα των Braskamp, Wise, & Hengstler (1979) δείχνουν ότι η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από την ποιότητα της διδασκαλίας και το βαθμό στον οποίο οι φοιτητές πιστεύουν, ότι το πρόγραμμα είναι αξιόλογο (Braskamp et al., 1979). Οι Umbach και Porter (2002) αναφέρουν ότι η ποιότητα της αλληλεπίδρασης των καθηγητών με τους φοιτητές και η έμφαση που δίνει(έδινε) το ίδρυμα στην έρευνα σχετίζονται θετικά και σημαντικά με την ικανοποίηση. Τέλος οι Thomas και Galambos (2004) έδειξαν ότι η επαρκής προετοιμασία του διδασκτικού προσωπικού ήταν πιο σημαντικός παράγοντας που επηρέαζε την ικανοποίηση των φοιτητών ακολουθούμενος από την ενσωμάτωση στην κοινωνική ζωή στο πλαίσιο του πανεπιστημίου.

Τα αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών δείχνουν ότι υπάρχει ένα ευρύ φάσμα παραγόντων οι οποίοι καθορίζουν τη συνολική ικανοποίηση, ενώ σε πολλές περιπτώσεις τα αποτελέσματα δεν συμφωνούν μεταξύ τους για το ποιοι ακριβώς είναι οι κύριοι παράγοντες. Αυτό οφείλεται, μεταξύ των άλλων, και στο ότι διαφορετικοί ερευνητές χρησιμοποιούν διαφορετικούς λειτουργικούς ορισμούς για παρόμοιους παράγοντες (Harvey, 1995). Έτσι, θα ήταν χρήσιμη η επανεξέταση της σχέσης της συνολικής ικανοποίησης με διάφορους παράγοντες χρησιμοποιώντας ίδια ακριβώς μεθοδολογία με αυτή που έχει χρησιμοποιηθεί από άλλους ερευνητές, ώστε να μπορεί να υπάρξει επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων. Το ίδιο, μπορεί να υποστηριχτεί και για τις πιθανές διαφορές φύλου στην συνολική ικανοποίηση, σχετικά με τις οποίες οι έρευνες δίνουν αντιφατικά αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, οι Braskamp et al., (1979), αναφέρουν ότι η ικανοποίηση των φοιτητών είναι ανεξάρτητη από

ατομικές διαφορές, μεταξύ των οποίων και το φύλο, ενώ νεότερες έρευνες έχουν δείξει σαφείς διαφορές μεταξύ φοιτητών και φοιτητριών (Bean & Bradley, 1986; Hearn 1985). Με βάση την παραπάνω εκτίμηση, η παρούσα μελέτη επιχείρησε να εξετάσει τη σχέση της συνολικής ικανοποίησης φοιτητών με άλλους παράγοντες, καθώς και πιθανές διαφορές λόγω φύλου χρησιμοποιώντας ένα δείγμα απόφοιτων και ένα δείγμα τελειόφοιτων φοιτητών.

Έρευνα 1^η

Μέθοδος και Διαδικασία

Συμμετέχοντες και Διαδικασία.

Στην 1^η έρευνα συμμετείχαν 59 απόφοιτοι (φοιτητές-τριες) του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Οι 29 συμμετέχοντες, είχαν εισαχθεί στη σχολή το ακαδημαϊκό έτος 1994-95, ενώ οι υπόλοιποι 30 το ακαδημαϊκό έτος 1995-96. Οι συμμετέχοντες αντιπροσώπευαν το 90% των πτυχιούχων από τους φοιτητές που εισήχθησαν κατά τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Οι συμμετέχοντες απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τηλεφωνικά, καθώς η δυνατότητα προσωπικής συνέντευξης ήταν περιορισμένη.

Ερωτηματολόγιο.

Χρησιμοποιήθηκαν οι ερωτήσεις της έρευνας των Donald και Denison (1996). Αξιολογήθηκαν οι εξής παράγοντες: 1) Συνολική ποιότητα των σπουδών, 2) Ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, 3) Ποιότητα φοιτητικής ζωής, 4) Σχετικότητα γνώσεων και αγοράς εργασίας, 5) Πεποίθηση εύρεσης εργασίας και 6) Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο τμήμα (αν ξεκινούσαν ξανά τις σπουδές τους από την αρχή). Χρησιμοποιήθηκε ως δείκτης αξιολόγησης μόνο μια ερώτηση για κάθε παράγοντα. Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή είναι μία συνηθισμένη πρακτική σε έρευνες οι οποίες εξετάζουν την

ικανοποίηση των φοιτητών (Aldrige & Rowley, 1998; Donald & Denison, 1996; Hearn, 1985; Thomas & Galambos, 2004) για δύο λόγους: πρώτον, διότι η επαφή με τους αποφοίτους, όπως και στην παρούσα έρευνα γίνεται συνήθως τηλεφωνικά, και δεύτερον, διότι η ικανοποίηση εκφράζει μία συνολική έννοια για την οποία πρέπει απλά να καθοριστεί το «μέγεθός της». Η αξιολόγηση γίνονταν σε δεκαβάθμια κλίμακα, στην οποία το 10 αντιστοιχούσε στην ικανοποίηση των συμμετεχόντων, ενώ το 1 στη μη ικανοποίηση τους.

Αποτελέσματα

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής της 1^{ης} μελέτης από τα οποία προκύπτει, ότι οι τελειόφοιτοι ήταν από αρκετά έως πολύ ικανοποιημένοι με την ποιότητα των σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, την ποιότητα εκπαίδευσης, των παρεχόμενων γνώσεων, με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, και με τη σχετικότητα των γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Παράλληλα, εμφανίζονται αρκετά σίγουροι ότι θα επέλεγαν το Τ.Ε.Φ.Α.Α. αν ξανάρχιζαν από την αρχή τις σπουδές τους. Αντίθετα, δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι για το πώς θα μπορούσαν να βρουν μια ικανοποιητική εργασία στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Όσον αφορά τις διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα των αποφοίτων, από τα αποτελέσματα των αναλύσεων προκύπτει, πως υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε τρεις από τους έξι παράγοντες (Πίνακας 2).

Ανάλυση συσχέτισης έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών σχετίζεται θετικά περισσότερο με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων και λιγότερο με την ποιότητα της φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα παρεχόμενων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο τμήμα (Πίνακας 3).

Πίνακας 1: Περιγραφικά στατιστικά για τους απόφοιτους

	<i>Min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
	2.00	10.00	7.40	1.47
Ποιότητα εκπαίδευσης	2.00	10.00	7.66	1.50
Ποιότητα φοιτητικής ζωής	2.00	10.00	6.80	2.07
Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	1.00	10.00	6.59	1.62
Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	1.00	10.00	6.26	2.30
Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	1.00	10.00	7.22	3.01

Πίνακας 2: Διαφορές φύλων για τους απόφοιτους.

	Ανδρες		Γυναίκες		T	df	p
	M	SD	M	SD			
Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	6.96	1.62	7.88	1.12	-2.46	55	.01
Ποιότητα εκπαίδευσης	7.33	1.53	8.03	1.40	-1.79	55	.07
Ποιότητα φοιτητικής ζωής	6.13	2.02	7.55	1.88	-2.73	55	.00
Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	6.13	1.85	7.11	1.15	-2.36	55	.02
Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	6.06	2.55	6.48	2.00	-.67	55	.50
Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	7.16	2.91	7.29	3.18	-.16	55	.87

Πίνακας 3: Συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών για τους απόφοιτους.

	1	2	3	4	5	6
1. Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.						
2. Ποιότητα εκπαίδευσης	.779**					
3. Ποιότητα φοιτητικής ζωής	.400**	.334*				
4. Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	.368**	.368**	.178			
5. Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	.257	.165	.033	.225		
6. Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	.336**	.131	.227	.074	.320*	
7. Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	-.064	.121	.031	.309*	.217	.254

* $p < .05$, ** $p < .01$

Στη συνέχεια έγινε ανάλυση παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την συνολική ποιότητα σπουδών και ανεξάρτητες την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση για εύρεση εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Η ανάλυση έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων ($R^2 = .60$, $b = .77$, $p < .001$).

Ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιήθηκε επίσης, για να εξετασθεί αν οι ανεξάρτητες μεταβλητές συνολική ποιότητα σπουδών, ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, ποιότητα φοιτητικής ζωής, σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέβλεπαν την εξαρτημένη μεταβλητή πρόθεση για φοίτηση στο ίδιο ΤΕΦΑΑ. Η ανάλυση έδειξε ότι η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α. μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών ($R^2 = .11$, $b = .33$, $p < .001$).

Έρευνα 2^η

Μέθοδος και Διαδικασία

Συμμετέχοντες και Διαδικασία.

Στην 2^η έρευνα συμμετείχαν 54 τελειόφοιτοι του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003 που εισήχθησαν στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού το ακαδημαϊκό έτος 1998-99. Οι συμμετέχοντες απάντησαν στο ερωτηματολόγιο προσωπικά.

Ερωτηματολόγιο.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην 2^η έρευνα ήταν το ίδιο με αυτό που χρησιμοποιήθηκε στην 1^η έρευνα.

Αποτελέσματα

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται τα περιγραφικά στατιστικά της 2^{ης} μελέτης από τα οποία προκύπτει ότι οι τελειόφοιτοι είχαν μέτρια επίπεδα ικανοποίησης από την ποιότητα των σπουδών, την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων και από την ποιότητα φοιτητικής ζωής. Ακόμη, οι τελειόφοιτοι πίστευαν πως οι γνώσεις που πήραν

Πίνακας 4: Περιγραφικά στατιστικά για τους τελειόφοιτους.

	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	1.00	9.00	5.85	2.20
Ποιότητα εκπαίδευσης	1.00	9.00	5.90	2.10
Ποιότητα φοιτητικής ζωής	1.00	9.00	5.16	2.23
Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	1.00	9.00	5.33	2.08
Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	1.00	10.00	5.46	2.24
Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	1.00	10.00	6.46	3.09
Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	1.00	10.00	5.96	2.92

ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας σε μέτριο βαθμό και δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι για το πώς θα μπορούσαν να βρουν μια ικανοποιητική εργασία, στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Ωστόσο, είναι λίγο μεγαλύτερη η πρόθεση τους να επέλεγαν ξανά το Τ.Ε.Φ.Α.Α. αν άρχιζαν από την αρχή τις σπουδές τους. Εξέταση των διαφορών ανάμεσα σε φοιτητές και φοιτήτριες έδειξε ότι δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές (Πίνακας 5).

Από την ανάλυση συσχέτισης (Πίνακας 6) προκύπτει ότι η συνολική ποιότητα σπουδών συσχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, την πεποίθηση για εύρεση ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού, την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο τμήμα και την παρακο-

λούθηση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος με δίδακτρα που θα οργάνωνε το τμήμα. Η ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων συσχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας την πεποίθηση για εύρεση ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άθλησης και του αθλητισμού, την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο τμήμα, καθώς επίσης την παρακολούθηση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.Α.Α. Η ποιότητα της φοιτητικής ζωής συσχετίζεται με την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Η σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις αγοράς εργασίας συσχετίζονται με την πεποίθηση για εύρεση ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού.

Πίνακας 5: Διαφορές φύλων για τους τελειόφοιτους.

	Ανδρες		Γυναίκες		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	6.30	1.83	5.58	2.37	1.15	52	.25
Ποιότητα εκπαίδευσης	6.15	1.89	5.76	2.23	.64	52	.52
Ποιότητα φοιτητικής ζωής	5.52	2.06	4.97	2.32	.86	51	.39
Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	5.50	1.88	5.23	2.21	.44	52	.65
Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	5.90	1.88	5.20	2.42	1.09	52	.27
Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α.	7.25	2.76	6.00	3.21	1.44	52	.15
Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	5.95	2.74	5.97	3.06	-.02	52	.98

Πίνακας 6: Συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών για τους τελειόφοιτους.

	1	2	3	4	5	6
1. Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.						
2. Ποιότητα εκπαίδευσης	.849**					
3. Ποιότητα φοιτητικής ζωής	.566**	.640**				
4. Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	.731**	.799**	.509**			
5. Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	.648**	.508**	.383**	.543**		
6. Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α	.570**	.537**	.358**	.453**	.463**	
7. Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	.559**	.551**	.447**	.476**	.272*	.450**

* $p < .05$, ** $p < .01$

Στη συνέχεια έγινε ανάλυση παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή τη συνολική ποιότητα σπουδών του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ανεξάρτητες την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Η ανάλυση έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων ($R^2 = .72$, $b = .70$, $p < .001$), καθώς επίσης και από την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και της άσκησης ($R^2 = .78$, $b = .28$, $p < .001$).

Τέλος, ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιήθηκε επίσης, για να εξετασθεί αν οι ανεξάρτητες μεταβλητές συνολική ποιότητα σπουδών, ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, ποιότητα φοιτητικής ζωής, σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και πεποίθηση για εύρεση εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέβλεπαν την εξαρτημένη μεταβλητή πρόθεση για φοίτηση στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α. Η ανάλυση έδειξε ότι η πρόθεση για φοίτηση στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α. μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από τη συνολική ποιότητα σπουδών ($R^2 = .32$, $b = .56$, $p < .001$).

Συζήτηση

Από τα αποτελέσματα των δύο ερευνών προκύπτει ότι οι φοιτητές είναι αρκετά ικανοποιημένοι από την ποιότητα των σπουδών, και από την ποιότητα εκπαίδευσης. Ωστόσο, ο βαθμός ικανοποίησης είναι σημαντικά μειωμένος σε ότι αφορά στην ποιότητα φοιτητικής ζωής και στις σχέσεις που έχουν οι γνώσεις που απόκτησαν με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Οι απόφοιτοι, σε σύγκριση με τους τελειόφοιτους, εμφανίζονται πιο σίγουροι ότι θα επέλεγαν το Τ.Ε.Φ.Α.Α. αν ξανά-

χιζαν τις σπουδές τους. Και οι δύο ομάδες, απόφοιτοι και τελειόφοιτοι, δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι πως θα μπορούσαν να βρουν μια εργασία που να ικανοποιεί τις προσδοκίες τους στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Όσον αφορά τη σύγκριση των δυο φύλων δεν εμφανίζονται διαφορές στις απαντήσεις τους.

Ένα αξιοσημείωτο εύρημα είναι ότι ενώ στην έρευνα που αφορούσε τους απόφοιτους υπήρξε μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της συνολικής ποιότητας σπουδών και της ποιότητας εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, στην έρευνα των τελειόφοιτων η σχέση ήταν πολυσύνθετη. Πιο συγκεκριμένα, οι τελειόφοιτοι φαίνεται ότι σχετίζουν τη συνολική ποιότητα σπουδών του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας όχι μόνο με την με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, αλλά και με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των γνώσεων που απέκτησαν με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, την πεποίθηση για εύρεση μιας ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού, και την πρόθεση για φοίτηση στο ίδιο Τμήμα.

Ένα άλλο εύρημα που χρήζει προσοχής, είναι ότι και στις δύο έρευνες η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων. Στην έρευνα των τελειόφοιτων η συνολική ποιότητα σπουδών ήταν προβλέψιμη και από τη πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και της άσκησης, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι το σημερινό πανεπιστήμιο θα πρέπει να εφοδιάζει τους φοιτητές με προσόντα που θεωρούνται άμεσης χρησιμότητας στην αγορά εργασίας και να μην αρκείται σε μονόπλευρες τακτικές παροχής γνώσεων. Τέλος, η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.Α.Α. μπορούσε να προβλεφθεί και στις δύο έρευνες μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης βρίσκονται σε συμφωνία με τα αντίστοιχα των Donald

και Denison (1996), οι οποίοι βρήκαν πως η ικανοποίηση σχετίζεται με την ποιότητα διδασκαλίας, την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην άσκηση εργασιακών καθηκόντων και την ποιότητα της φοιτητικής ζωής. Τα αποτελέσματα επίσης της έρευνας, συμπίπτουν όσον αφορά την ικανοποίηση των φοιτητών από την ποιότητα διδασκαλίας με αυτά των Hearn (1985) και Braskamp et al. (1979). Το σημείο που τα διαφοροποιεί, ωστόσο, είναι ότι η ικανοποίηση αυτή δεν φαίνεται να διαφέρει ανάμεσα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του. Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα της δεύτερης έρευνας συμπίπτουν με την έρευνα του Werbel (2000), ο οποίος βρήκε σημαντική σχέση ανάμεσα στη δυνατότητα για εύρεση εργασίας και στην ικανοποίηση. Αντίθετα, στην πρώτη έρευνα οι απόφοιτοι δεν συνδέουν την αξιολόγηση της ποιότητας σπουδών με την εργασιακή απασχόληση, πιθανόν

γιατί το πρόβλημα είναι λίγο πιο μακρινό γι' αυτούς.

Η ικανοποίηση των φοιτητών αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την αξιολόγηση ενός τμήματος (Braskamp et al., 1979), επομένως και για την αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Τα αποτελέσματα των παρούσας μελέτης ενισχύουν αυτή τη θέση. Η συνολική ποιότητα σπουδών, η οποία σχετίζεται κύρια με την ικανοποίηση με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, αλλά και με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, τη σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση για εύρεση ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού, μπορεί να αποτελεί ένα σημαντικό και έγκυρο δείκτη αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σημασία για την Φυσική Αγωγή

Η εξέταση των παραγόντων που καθορίζουν την ικανοποίηση των φοιτητών φυσικής αγωγής από τις σπουδές τους, είναι ιδιαίτερα σημαντική για πολλούς λόγους. Πρώτον, η ικανοποίηση των φοιτητών φαίνεται να συνδέεται άμεσα με τα κίνητρα των φοιτητών για μάθηση κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Έτσι, ενισχύοντας την ικανοποίηση των φοιτητών, μπορούμε να παρέμβουμε έμμεσα και θετικά στην προσπάθεια που θα επενδύσουν για μάθηση οι μελλοντικοί επαγγελματίες στο χώρο της φυσικής αγωγής. Δεύτερον, οι απόφοιτοι φοιτητές είναι ένας ισχυρός παράγοντας διαφήμισης, θετικής ή αρνητικής για το τμήμα. Έτσι συμβάλλοντας στην ικανοποίηση των φοιτητών μπορούμε να προσδοκούμε στην προσέλκυση περισσότερων άρα και καλύτερης ποιότητας φοιτητών. Τέλος, όπως αναπτύχθηκε παραπάνω, η ικανοποίηση των φοιτητών μπορεί να αποτελέσει ένα δείκτη αξιολόγησης του προγράμματος με σκοπό τη βελτίωσή του.

Σημασία για την Ποιότητα Ζωής

Όλοι οι παραπάνω λόγοι, συνδέονται έμμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Οι φοιτητές των τμημάτων φυσικής αγωγής και αθλητισμού θα εργαστούν σε ένα τομέα που σχετίζεται κατ' εξοχήν με την ποιότητα ζωής. Έτσι, αν βελτιώσουμε την εμπειρία από τις σπουδές τους, και αν τροποποιήσουμε τα προγράμματα ώστε να συμβάλλουν στη μεγαλύτερη ικανοποίηση των φοιτητών, συμβάλλουμε στην διαμόρφωση καλύτερων επαγγελματιών που θα γνωρίζουν το γιατί και το πώς θα συνεισφέρουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των αθλουμένων.

Βιβλιογραφία

- Bean, J. & Bradley, R. (1986). Untangling the satisfaction-performance relationship for college students. *Journal of Higher Education*, 57, 393-412.
- Braskamp, L., Wise, S., & Hengstler, D. (1979). Student satisfaction as a measure of department quality. *Journal of Educational Psychology*, 71, 494-498.
- Cartwright, R. & Green, G. (1997). *In charge of customer satisfaction*. Oxford: Blackwell.
- Donald, J. & Denison, B. (1996). Evaluating undergraduate education : The use of broad indicators. *Assesment & Evaluation in Higher Education*, 21, 23-39.
- Harvey, L. (1995). Student satisfaction. *The New Review of Academic Librarianship*, 1, 161-173.
- Hearn, J. (1985). Determinants of college students overall evaluations of their academic programs. *Research in Higher Education*, 23, 413-437.
- Morstain, B. (1977). An analysis of students satisfaction with their academic program. *Journal of*

Higher Education, 48, 1-16.

Pike, G. (1991). The effects of background coursework and involvement on students grades and satisfaction. *Research in Higher Education*, 32, 15-30.

Thomas, E.H., & Galambos, N. (2004). What satisfies students? Mining student - opinion data with regression and decision tree analysis. *Research in Higher Education*, 45, 251 - 269.

Umbach, P.D., & Porter, S.R. (2002). How do academic departments impact student satisfaction? Understanding the contextual effects of departments. *Research in Higher Education*, 43, 209-234.

Werbel, J.D. (2000). Relationships among career exploration, job search intensity, and job search effectiveness in graduating college students. *Journal of Vocational Behavior*, 57, 379-394.

